

Kopia till

richard.kristoffersson@naturvardsverket.se

Naturvårdsverket

registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över underrättelse från Finland enligt ECE-konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) gällande planerad havsbaserad vindkraft, "Laine" i Bottniska viken i Finlands ekonomiska zon

Bakgrund

Naturvårdsverket har gett Transportstyrelsen möjlighet att lämna synpunkter gällande att Miljöministeriet i Finland har underrättat Sverige om planer på att etablera en havsbaserad vindkraftspark i Finlands ekonomiska zon nordost om Norra Kvarken i Bottenviken och cirka 35 kilometer väster om Jakobstad, Finland.

Naturvårdsverket önskar synpunkter på om det planerade projektet kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om Sverige i så fall bör delta i processen med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning samt att lämna synpunkter på potentiella gränsöverskridande effekter projektet kan antas medföra.

Yttrande

Transportstyrelsen ser inget behov av att för egen del medverka i att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning. Vi anser dock ur sjöfartssynpunkt att det är av stor vikt att påverkan av förändrade isförhållanden utreds och att både den svenska och finska isbrytjänsten involveras i arbetet.

Under vintersäsongen driver isen i området mellan svenskt och finskt vatten och har redan idag stor påverkan på sjöfarten. Isen kan komma att påverkas av den planerade vindkraftsparken och olika tänkbara scenarier skulle kunna innebära stora svårigheter för vintersjöfarten i hela Bottenviken. Det finns sannolikt begränsat med information hur denna typ av konstruktioner

påverkar isen, likande konstruktioner i områden med liknande isförhållanden har inte byggts tidigare till vår kännedom.

Det projekteras för flera vindkraftparker i Bottenviken, även inom svensk EEZ, och kumulativa effekter beträffande påverkan för sjöfarten bör beaktas i de planerade utredningarna.

Påverkan på sjötrafiken kan även förekomma utanför vintersäsongen och bör analyseras inom miljökonsekvensbedömningen. Följande aspekter bör särskilt beaktas vid en analys ur sjöfartssynpunkt: risk för störning på fartygs navigationsutrustning, risk för påsegling, behovet av säkerhetsavstånd mellan park och närliggande fartygsstråk, ändrade sjötrafikmönster till följd av parken, behov av att ändra, flytta, etablera sjösäkerhetsanordningar i området, risker och åtgärder kopplade till anläggnings- och avvecklingsfas, förutsättningar i händelse av sjö- och miljöräddning samt utmärkning av parken för sjöfarten.

Effekter av ändrade isförhållanden vid Norra Kvarken

Norra Kvarken är ett område med stor betydelse för sjöfarten där utrymmet för fartyg att navigera är begränsat. Fartygstrafiken är reglerad av trafiksepareringssystemet för TSS Norra Kvarken antaget av internationella sjöfartsorganisationen IMO¹. Passage genom TSS Norra Kvarken är den enda möjligheten för större fartyg att ta sig in och ur Bottenviken.

Isförhållandena i Norra Kvarken har redan stor påverkan på sjöfarten och under vintersäsongen är isbrytarassistans ofta nödvändig. Deviation från normala rutter för sjöfarten norr om Norra Kvarken förekommer för att undvika svåra isförhållanden, även fartyg som är på väg till svenska hamn kan idag trafikera området för vindkraftsparken under vintersäsongen.

En grundläggande princip för isbrytarverksamheten är att hålla isarna så intakta som möjligt genom att i så stor utsträckning som möjligt färdas i redan brutna rännor när passage i öppet vatten inte är möjlig. När isrännor trycks ihop vid isdrift bildas isvallar som kan ställa till med problem senare under säsongen. Det planerade området för vindkraftsparken ligger i ett område där isdrift är vanligt förekommande.

Det har till vår kännedom globalt inte byggts konstruktioner i is i den utsträckning som planeras för vindkraftsparken. Detta gör att det finns begränsat med information om hur isens sammansättning och drift kan komma att påverkas av vindkraftsparken, man kan dock tänka sig två scenarier:

¹ International Maritime Organization

- Isen bryts inte av vindkraftsverkens fundament och drivis fastnar i området. Isvallar kan bildas då istäcket trycker på bakifrån och pressar ihop isen.
- Isen bryts av vindkraftsverkens fundament och passerar vindkraftsparken vilket kan leda till upp till 150 isrännor som sannolikt skulle tryckas ihop och bilda stora områden med vallar.

Man kan även tänka sig att då samma is ofta driver fram och tillbaka i området så kommer isen brytas och tryckas ihop vid flera tillfällen under säsongen. Tillslut kan isen bli så tjock att den inte länge bryts av vindkraftsparken och fastnar i området.

Is som har påverkats av vindkraftsparken kan även driva ner och hindra fartygstrafik vid den smala passagen genom TSS Norra Kvarnen. Detta kan leda till kraftigt försvårade isförhållanden och utgöra stora begränsningar eller i värsta fall omöjliggöra sjöfart i Bottenviken under delar av vintersäsongen. Isen kan även driva till andra delar av Bottenviken och ställa till med problem vid anlop till hamnar i hela Bottenviken.

Ärendet har avgjorts av sektionschef Johan Skogwik. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog nautiska handläggare Joakim Lindvall, föredragande.

Johan Skogwik
Sektionen för Sjötrafik